

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 13 November 1820.

Fragmenter af Musikaliska efterrättelser från Paris för år 1819, af Sievers.

Sedan jag kommit i erfarenhet af, hvad härvarande dans-musik äfven i mindre Sällskapskretsar vill säga, så är det mig alltid angenämt att vid mortagandet af ett Invitations-kort få derpå läsa det vanliga uttrycket: *Il y aura un Violon.* Jag önskade, att Herrar Tyska Stads-Musici med egna öroningo höra med hvilken omsorg Musiken uppföres vid Balerna.

I de minsta värdshus-trädgårdar (guinnettes) strax utanför Barriererna, der handverksklassen dansar och förlustar sig, gifves Musik, som på Furstliga Baler i Tyskland gerna kunde låta höra sig. En trädgård vid foten af Montmartre utanför Barrière des Martyres (som härleder sitt namn från sjelfva Mons Martyrum) utmärker sig särdeles för sin goda Orchestre. På mina promenader åt denna trakten hade det alltid förefallit mig liksom jag aldrig hört någon mera lysande, fullstämmig och med precision utförd Dans-musik. En dag stod jag på Montmartres högsta stenhällar, hvarest man äger nästan samma förträffliga utsigt som ifrån Meridian-Pyramiden på det egentliga berget, då det aflägsna ljudet från denna Dans-Orchester uppträngde till mig på ett högst angenämt

sätt. Jag kunde ej motstå begäret att på närmare håll göra mig bekant med dess sammansättning. Det var mig ej begripeligt huru denna lilla trädgård kunde underhålla en Orchester af 10 å 12 personer, ty af detta antal trodde jag den minst bestå. Jag går in, framtränger genom de glada och förnöjda skarorna till dans-platsen, och kastar min blick åt den högt uppresta Musik-tribunen. Hvad ser jag? En gammal gråskäggig åtminstone 70:årig Gubbe, som med darrande hand stryker Contrabasen, och som jag skulle hafva hållit för en Automat, om icke, som det ofta förhåller sig med gamla fransmän, att hela lifvet i den utmärglade kroppen framspeglar ur de eldiga ögonen; vidare en första Violinist, ungefär i samma styl, som med en ihålig grafvens stämma uppropar Dans-tourerna*); ett barn på sin höjd omkring 10 år, som blåste Picolo-Flöjten, troligen son af första Violinisten, för att sluta af den kärleksfulla uppmärksamhet, hvarmed han, oaktadt sitt hand- och mun-arbete, förstod att fästa vid gossens spel; en Secund-Violin, ur hvares alla anletsdrag fram-

*) På allmänna äfvensom privata baler i Paris, der ett stort och blandadt Dans-publicum är församladt, måste första Violinspelaren, till förekommande af ordning bland de dansande, vid hvarje ny tours början högt upprepa den till sitt innehåll.

fyste dryckenskap och liderlighet, och som i en fullkomlig apathisk-domning hvilade venstra handen, hvori Violinen hölls mot venstra benet, och i denna framåt böjda ställning för öfver strängarne, liksom armen hade bakifrån blifvit förd, och slutligen för det femte en högst liflig åt Compassens alla 32 väderstreck rörlig Ugglan, den lustigaste skalk, som mig hittills förekommit i Frankrike, hvilken tycktes begagna Clarinetten, som han höll mellan läpparne, mera till salut åt de honom bekanta Damerna, än till musikaliskt bruk. Dessa fem personer voro de, som utförde Collinets så intagande Quadriller, med en precision, som satte mig i förundran. Några af de mekaniska och artistiska medel, hvarigenom denna och hvarje annan Fransk Dans-Orchestrer (ty enligt regeln bestå de endast af fem personer) förmår frambringa så mycken effekt, må icke förbigås. I Frankrike är den Musikaliska Executionen, i afseende på takt och yttre färdighet, ostridigt mera fulländad än i Tyskland. Till detta stora företräde förena sig tvenne andra, hvilka icke äro mindre viktiga, nemligen ren stämning och ren spelning. I båda fallen stå i synnerhet Tyska Orchestrarne de Franska vida efter, och det skall ej förefalla någon besynnerligt, som förmår inse, att tonens renhet mera beror på Matematiska än Romantiska principer, och att följaktligen Fransmännens gehör måste vara renare än Tyskarnes och i synnerhet Italienarnes. Till Franska Dans-musikens förträfflighet bidrager äfven en planmässig fördelning af solo och accompagnerande stämmor. Erfarenheten har lärt mig att den bästa effekten uppkommer, då piccolo-flöjten är i unison med hufvudstämman. Men då detta Instrument, till återhemtning för spelaren, nödvändigt måste hafva hvilopunkter, så framträder här och der Clarinetten i dess ställe, och uppfattar melodien i den högre octaven, hvaremot första Violinen går ner i den medlersta. Andra Violinen accompagnerar aldrig den första i terzer, utan

har sin rörelse mellan Bas- och öfverstämman i den bekanta åttondels- eller sextondels-formen. Ibland understödjes den här af Clarinetten. I öfrigt må det till beröm för fransyska Dans-Compositionen sägas, att ett sökande efter effekt, förmedelst barocka öfvergångar och syncoperande figurer anträffas mera sällan än i Tyska compositioner för denna genre. Äfven gör man här af Dans-musikens execution ett eget studium, och bland anförarne deraf finnas, såsom den ofvan anförde Collinet, rätt förtjenstfulla konstnärer, hvilka icke anse under sin värdighet, att i allmänna affischer låta som sådane sine namn ut-sättas.

Upprorsandan har inträngt i stora Operan. Dess medlemmar låta sina röster höras emot valet af den nya Direktören, och man vet hvad dessa röster vilja säga. Den äldriga Herr Persuis förstod att åstadkomma den rätta effekten, nemligen effekten i cassan; då en så verklig nytta blandar sig med i spelet, så slutar man ögat till för herrsklystnad och despotisme. Men Herr Persuis har nu lemnat skådeplatsen, och man har utvalt en efterträdare — denne är den namnkunnige Violinisten Viotti. Emot detta val böja alla patriotiskt sinnade medlemmar af stora Operan sina strupar, armar och ben: förmenande sig böra hafva en legitime och ingen usurperande Direktör, icke en gång en legetim sådan som den naturaliserade Herr Spontini kunde vara, den de förebrå oerfarenhet, liksom de tillmåla Cherubini nertsvåghet och Herr Pär för mycken Benhomie. De borde få en Direktör ur sin egen krets! Men hvilken? De veta det icke sjelfve. Emedlertid omtalas Herr Viottis utnämning som en afgjord sak. Jag för min del tror icke derpå, *) förr än

*) Enligt sednare underrättelser bekräftar det sig att Herr Viotti lemnat sitt lyckliga oberoende förhållande och emottagit

Jag får se honom framför partituren i Orchestern. —

Dalayracs Enka afled den 30 Juni och begrofs den 2 Juli, utan att en enda medlem från Feydeau-Theatern beledsagade liket till sin grift. Mina läsare torde anse detta drag af nämnde Theaters otacksamhet emot en Kompositör, som varit ursprunget till dess lycka och beröm, likt uppförandet af sig fröjdande arltagarer; men delägarne af nämnde Theater hafva ej en gång till sådana velat nedlåta sig, då de i alla händelser skulle efter fem månader blifvit ägare af Dalayracs Operor, om också enkan lefvat ännu i femtio år! —

Dalayracs klara, lätta och naturliga styl bör säkerligen af hvarje sann musikkvän vida föredragas de halsbrytande och melodisaknande productionerna af så många Regula-de-tri-Kompositör. Det inflytande hans maka ägde i hans konstnärlig, berättigar mer än mycket till de få rader jag här helgar henne. —

Fru Dalayrac, ursprungligen chorsångerska vid stora operan, ägde, jemte en ovanlig skönhet, ett ovanligt bildadt förstånd, flera vackra kunskaper och i synnerhet en ganska öfvad och sträng smak i musiken. Hvem skulle tvifla, att icke denna qvinna, utrustad med dessa företräden, skulle under ett sjuttonårigt ägtenskap, utöfva ett mäktigt inflytande på sin makas productioner, antingen genom det fantasien upplifvande, som lyckan att äga en sådan person borde medföra, eller genom de råd hon i följd af sin smak och urskillning var i stånd att gifva Kompositören under sitt arbete. Vi våga således med skäl antaga, att Madame Dalayrac vid de många ljuflva melodier, som förtjusat hela Europa, haft en ganska betydlig medelbar andel. Men äfven för den trogna kärlek, hvarmed hon slöt sig intill sin maka, förtjenar Dalayracs Enka aktning

den i öfrigt så smickrande kallelsen af Kongl. Franska Operans Direktör.

af alla dem, hvilka tidens frivola seder icke beröfvat allt sinne för huslighet och ägtenskapets sällhet. Denna kärlek åtföljde maken långt på andra sidan grafven; ty redan för fem år sedan hade Fru Dalayrac dragit sig undan till Fontenay-sur-Bois, der hon vid sin makas grift, bredvid hvilken hon äfven hade låtit tillreda sin egen, lefde i största enslighet. En mängd nödlidande, hvilkas moder och tröstarinna hon i lifstiden var, beledsagade hennes lik till grafven.

Besynnerlig Stråtröfvere.

Angiolino del Duca, anförare för ett Röstvareband i Neapel, följde i sin olofliga näring vissa regler och grundsatser, som gjorde honom mycket olik vanlige stråtröfvere. Han stal ifrån de rika, och gjorde de fattiga mycket godt. — Sällan öfverföll han resande, särdeles om de voro främmande; han gaf dem till och med ofta betäckning, på det de ej skulle blifva oroade af ett och annat under honom stående band. Han åtnöjde sig att beskatta de förnäma och rika, hvilka han hade förklarar formeligt krig.

Angiolino del Duca besökte Städer och Provinser; och så snart han anlände till någon ort, höll han ett slags Ting. Han förekallade Parter, afhörde vittnen, fällde Dom och förrättade allt hyad som tillkom de lagliga Domstolarne. Man säger äfven, att han oftast vårdade rättvisan mycket bättre än vanlige Domare, och tog aldrig mutor. Det är emellertid sant, att han hade ett stort agg till alla rika; och af sådan anledning kunde väl hända att han stundom ej var synnerligen nogräknad i sina Domslut, särdeles då han dervid vann det ändamål att göra sig den sämre höpen förbunden.

På en af sina ströfverifärder, hvarvid han blef ledsagad af sin trupp, mötte han en Biskopp, som reste till Neapel. Angiolino tillfrågade hans högyrdighet huru

mycket penningar han förde med sig? — Biskoppen tillstod att han hade 600 Ducater. "Ni behöfver endast hälften af denna summa, sade Angiolino, medan ni uppehåller er i Neapel och på hemresan till ert Stift; gif mig de 300 och fortsätt er resa. —

Denna Rövare skref mycket höfliga bref, till de förnåma Possessionaterna och till Förpaktarne, för att fordra penningar af dem. Ofta lät han beqvåma sig att afpruta hälften eller tredjedelen af den äskade summan. Han låfvade äfven att derefter ej vara dem till tunga på en viss tid; och han höll alltid ord. Han kallades vanligen Kung öfver Fältet. Man åtydde honom öfverallt; och han var mycket ärad och älskad af menigheten.

En rik Abbot, som i sin koffert hade 1500 Ducater, föll till sin olycka i Angiolinos händer. Den besynaerlige Strät-rövaren tog blott hälften af denna summa från honom, och sade: att han behöfde en del deraf till en fattig flickas utstyrelse, en del för att understödja några nödlidande bönder, och resten till sitt sällskaps förnödenhet.

Ifrån det ögonblick då han blef fasttagen och sluten i fjättrar, intill hans af-rättande, uppförde han sig med mycken värdighet och käckhet. Hela landet tog del i hans öde; och Neapolitanerne tala ännu om honom med entousiasme.

Denna dristige äfventyrare, som ej hade mer än hundratjugu man under sitt befäl, vågade till och med att börja en underhandling med Konungen. Han tillböd sig att med sin trupp bibehålla den fullkomligaste säkerhet i det inre af Riket, allenast Hans Maj:t ville bevilja honom en viss rang. — Han begärde en ganska ringa sold för sig och sitt folk. — I sjelfva verket var Angiolino icke egenlyttig. Han delte ganska samvetsgrant alla byten lika med sina kamrater, och var

tillfredsställd af den hedern att vara deras anförare och befälhafvare. Han förvaltade sällskapets cassa med stor redlighet, och begärte alltid, att en hvar af hans folk skulle granska räkningarna och känna Financernas tillstånd.

Angiolino begick aldrig ett mord, icke en gång en tjufnad, hvarmed inbrott var förenadt. Han fordrade penningar eller varor med tydliga ord, munt- eller skriftligen i mycket höfliga och förbindliga termer. Hans uppförande tillvann honom en slags agtning; och när han infann sig på något ställe, gingo alla emot honom med vördnadsbetygelse. Hans folk ärade honom, och utförde ganska noga hans befallningar. Om denna man ifrån början kommit i en bättre ställning, hade han ofelbart kunnat göra sitt Fädernesland betydliga tjenester.

Se här den orsak, som bragte Angiolino att ställa sig i spetsen för en Rövaresflock. Han var en fattig bonde, som vid sitt arbete betjente sig af en mulåsnå, hvilken tillhörde hans herre. Detta djur dog, och ägaren ville hafva det betalt. Angiolino var icke i stånd att erlägga summan; han blef lagsökt och tvungen att sälja det lilla han ägde, för att ersätta mulåsnans värde. I sin förtviflan gaf han sig i färd med några äfventyrare, och blef ett plågoris för de rika.

Bland det som Angiolino mest förbrådte det förnåma, var den stora okunnighet, hvaruti de höllo sina underhafvande. Då han fick namn af Kung öfver Fältet, blygdes han för sin egen okunnighet, lärde sig läsa och skriva, och vann beundran äfven för sin vackra stil. En viss Paglietti har gjort en samling af hans bref; de äro skrifne med en värdighet och ett eftertryck, som kunde egnå en person, van att utdela befallningar och se dem verkställda.

N:o 92 utgilves nästa Torsdag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS, 1820.